

Izhaja vsak četrtek **Poština plačana v gotovini.**
In stane po pošti pošiljan letno Din 52, polletno Din 26, tri-mesečno Din 13. Na-ročnina se pošilja v naprej na upravo li-sta: »Narodni Gospo-dar« v Mariboru, Frančiškanska ul. 14.

Posamezna številka stane 1.50 Din. Dopisi se pošiljajo uredništvu. Isti se ne vračajo. Cene ogla-sov po dogovoru, za večkratne oglase pri-meren popust. Otvor-jene reklamacije po-poštne proste. Ček-račun poštne urada Ljubljana št. 13.860.

NARODNI GOSPODAR

ORGAN NARODNE RADIKALNE STRANKE ZA MARIBORSKO OBLAST.

22. številka.

MARIBOR, dne 4. decembra 1924.

1. letnik.

Maribor, 4. decembra 1924.

Kakor smo poročali v zadnjem »Narodnem Gospodarju« v članku »Mi radikali in demokratje«, imamo gotova vprašanja, ki so nam z demokrati skupna. So pa tudi predvsem programatična, važna načela, katera delajo prepad med nami narodnimi radikali in gosposko demokratsko stranko. Sedanja situacija v državi je taka, da je bilo potrebno popustiti trenutno načelna vprašanja, ki nas ločijo od demokratske stranke in stvoriti mogočen »Naroden blok«.

Potreba tega bloka je nujna državna potreba, da se ohrani in očuva naša edinstvena država pred raznimi razdiralnimi elementi, ki hočejo z republikanstvom in avtonomijo zrušiti našo državo, za katero so tekli potoki požrtvovalne krvi idealnih borcev našega troimenega jugoslovenskega naroda. Ta blok je ustvaril vrhovni šef naše narodne radikalne stranke g. Nikola P. Pašić proti strankarskim interesom Narodne radikalne stranke, ker so njemu kot človeku in politiku v prvi vrsti na srcu interesi države in ljudstva.

Potreba »Narodnega bloka« pa ni le nujna državna potreba, temveč tudi naša slovenska potreba. Radić hoče namreč ustvaritev hrvatske republike, ki naj požre kranjske in štajerske Hrvate, kakor on imenuje nas Slovence, ostalo od naše Slovenije »pa neka vuzmejo Nemci i Italijani«, kakor se izraža vodja hrvatskih republikancev. Hotenje Radića je jasno razvidno iz njegove taktike, da hoče imeti slovensko Prekmurje že sedaj za hrvatsko republiko in da postavlja na naši slovenski zemlji kot kandidate republikance Hrvate in izpodriva vsepovsod kandidate Solvence. Ta pojav je za nas Slovence, ki nikakor nečemo biti hlupci nekega hrvaškega Radića, važen moment, da se poprimemo močne Narodne radikalne stranke, ki je za bratsko sodelovanje Slovencev, Srbov in Hrvatov v naši ujedinjeni državi.

Kakor rečeno, so to važni momenti življenjskega pomena tudi za nas Slovence, da stvorimo močan »Naroden blok« in da pride naša volja v prihodnji narodni skupščini v Beogradu potom Narodne radikalne stranke do veljave; kajti Narodna radikalna stranka bo izšla iz volilne borbe mnogo močnejša, kakor je bila sedaj.

Prepričani smo, da bodo vsi narodni in napredni elementi v Sloveniji, zlasti pa v naši mariborski pokrajini končno uvideli, da bide zadnja ura nam Slovincem, kakor tudi skupni državi kot državi treh bratov in da bodo zastavili vse sile, da se reši država iz propada, v katerega jo je zapodila na eni strani negativna politika naših avtonomistov in republikancev, na drugi strani pa klikarska in kabinetska politika nekaterih slovenskih takozvanih državotvorcev.

Narodna radikalna stranka je v interesu sporazuma za skupen nastop pri bodočih skupščinskih volitvah več kot dovolj popustila, ne more pa v škodo ljudske politike in z njo ozko zvezane njene državne politike dalje popuščati, kar je za vsakega, ki pozna politično življenje nas Slovencev od razpada pa do zadnjega časa, povsem razumljivo.

Narodne in napredne patrijotične skupine, ki so ustvarile našo edinstveno državo in se borile za obstoj in napredek te države, to pripoznavajo in uvidevajo in bodo šle k ustvaritvi mogočnega »Narodnega bloka«, kateremu stoji na čelu g. Nikola P. Pašić, izkušen državnik z 107 poslanci Narodne radikalne stranke, preko različnih na osebnih ambicijah bolnih, od strankarske zagrizenosti popolnoma zaslepljenih partizanskih politikov, ker je tak nastop narodnih in naprednih elementov v Sloveniji in v mariborski oblasti nujno potreben za ohranitev naše države in našega celokupnega jugoslov. naroda.

Posebno mi Slovenci imamo vzroka dovolj, da se opredelimo v smislu Narodne radikalne stranke. Sedaj smo bili zastopani z 21 poslanci v Slovenski ljudski stranki kot najmočnejši pokrajinski stranki in smelo lahko trdimo, da nobena pokrajinska stranka v Sloveniji ne bode več dosegla tako visokega števila mandatov. In kaj smo imeli od tega, da smo bili kompaktno zastopani v tej pokrajinski stranki? Vsled negativnega, plemenskega in razdirajočega dela poslancev Slovenske ljudske stranke smo danes na slabšem, kakor popreje in marsikateri volilec sedaj pripoznava, da bi eden poslanec, kateri bi bil izvoljen na programu Narodne radikalne stranke, za naše slovenske gospodarske, socialne in kulturne interese več dosegel, kakor cela pokrajinska, iz 21 poslancev Slovenske ljudske stranke obstoječa skupina.

Kjer je moč, tam se dosežejo tudi uspehi, in naša volja bo prišla do veljave le tedaj, če se bomo tudi mi Slovenci pridružili najmočnejši stranki v državi in ta je Narodna radikalna stranka.

Našim pristašem — volilcem!

Na številna vprašanja, katera smo v zadnjih dneh sprejeli z ozirom na časnikarske vesti o ustanovitvi »Narodnega bloka«, odgovarjamo tem potom, da pogajanja med našo Narodno radikalno stranko in Samostojno demokratsko stranko še niso zaključena, in da so vse govorice o tozadnem sporazumu in o dogovorjeni razdelitvi kandidatov v mariborski oblasti popolnoma izmišljene. Vsem krajevnim organizacijam in posameznim faktorjem, ki so iz lastnega nagiba izrazili soglasne želje, ktere se popolnoma strinjajo z našim stališčem, pa bodi povedano, da bode oblastni odbor Narodne ra-

dikalne stranke na merodajnih mestih odločno in neustrašeno čuvali strankine interese. Obenem pa vse naše volilce in prizadete organizacije tudi obveščamo, da smo stopili mi v svrhu ustanovitve »Narodnega bloka« z vsemi drugimi v poštev prihajajočimi strankami v stike in da smo s svojim posredovanjem že dosegli prav lepe, pozitivne uspehe. Napeli bomo vse sile, da se za skupen nastop pri prihodnjih državnozbornih volitvah doseže srčen in ognjevit ter plemenit in zmagonosen sporazum ter v resnici ustvari potreben in pravičen »Naroden blok«.

Naprej v radikalne vrste!

Beseda našim nasprotnikom. — Zakaj smo radikali?

Politični nasprotniki Narodne radikalne stranke, nevoščljivi radi velikega uspeha in njenega hitrega širjenja na vse strani naše Slovenije, in ki so tako slabotni, da ji ne morejo delati zaprek z javno in častno politično borbo, so se poslužili nekorektnih in v kulturnem društvu nemogočih političnih metod, ter skušajo z intrigami, lažjo in različnimi nepoštenimi sredstvi škodovati naši stranki.

Zdi se, da našim nasprotnikom v njihovi zaslepljenosti ni absolutno znano, kaj je Narodna radikalna stranka, kaj je vse dobrega storila za naš ujedineni narod in za ustvaritev naše močne države. Zaradi tega ji na vsakem koraku imputirajo, prvič da je koruptna, drugič da je velikosrbska, tretjič pravoslavna, potem plemenska in separatistična itd. Radi tega hočemo mi poskusiti, da jim to za enkrat samo z nekaterimi primeri razjasnimo.

Postavimo samo nekaj vprašanj:

Komu pripadajo zasluge in kdo je pripeljal srbski narod, kateri je po balkanski vojni zelo izčrpan po svojih močeh, v grozno svetovno vojno, katera je nam vsem prinesla svobodo in ujedinjeno državo?

Kdo je pa za vse to nosil moralno in materijelno odgovornost in kdo je v najbolj kritičnih momentih naše zgodovine, ko je Srbija, ki se je do zadnje kaplje krvi borila tudi za nas ter popolnoma izgubila svoj politični teritorij, poln ponosa in samozavesti prodiral vedno naprej z devizo: »borimo se ne za danes in jutri, ampak za bodočnost...« To je bil, gospodje, naš največji državnik in politik, šef naše Narodne radikalne stranke g. Nikola P. Pašić in kraljeva vlada.

Marsikateremu ne gre to vse v glavo. In zakaj? Temu je lahko najti vzrok. Narodna radikalna stranka je ena najmlajših političnih strank pri nas v Sloveniji. Mi pa, ki smo se s politiko do pred kratkim jako malo bavili, smo spoznavali Narodno radikalno stranko samo iz nasprotnih časopisov, katerih parola je bila, da se naj nikdar NRS pri nas v Sloveniji ne ustanovi, še manj pa ukorenini. Toda vsa ta akcija jim je ostala brezplodna in brezuspešna. Ti gospodje niso hoteli nikdar pogledati v preteklo pozitivno delovanje NRS, katero naj nam bo garancija, kako naj se politično opredelimo, če hočemo prinesiti kar največ koristi našemu narodu.

Dve tretjini srbskega naroda, kateri pripadata NRS, sta uprli pogled v nas, kakor da vprašata: zakaj mirujete? Ali Vam ni še jasno, na kateri način si najlažje pomagata v teh težkih političnih časih, ko še vedno stojite na mrtvi točki.

To ravno nam je dalo povod, da se bolj resno zanimamo, kakšna da je NRS in kateri vzroki so, da je postala najmočnejša v naši državi. Dovolj dokazov in argumentov imamo, na kako nizki stopnji

je bila srbska država v kulturnem, političnem in ekonomskem oziru do prihoda NRS na vlado. Ni bilo treba dolgo čakati in srbska država je z neverjetno naglico procvitala in v vsakem oziru se konsolidirala, tako da je postala vzor vsem sosednjim državam ter pri velikih in kulturnih državah na zapadu vzbudila zanimanje in zadobila simpatije, ktere mi vsi danes skupno uživamo.

In tedaj, ko je Srbija z radikalno vlado na čelu razširila svoje meje ter osvobodila svoje brate turškega jarma, si je stavila za svojo sveto nalogo, da reši tudi svoje ostale brate, ki so ječali pod avstro-ogrsko krono. To je pa rodilo svetovno vojno, ki je zahtevala od srbskega naroda nepregledne žrtve. In na tisočih grobovih in morju prelite srbske krvi se je rodila tudi naša svoboda. Ta srbski narod, ki je prenesel toliko gorja in prebolel toliko žrtev, je dal večinoma svoje glasove, a z njimi tudi popolno poverenje in vodstvo države v roke g. Nikole Pašića in NRS.

Po osvobojenju, ko so se morala reševati najvažnejša in najbolj aktualna vprašanja v naši notranji in zunanji politiki, ko je bilo potrebno, da se reši razmejitveno vprašanje z vsemi sosednjimi državami, uradniško vprašanje, invalidsko vprašanje, agrarna reforma in neskončno število drugih vprašanj in nalog, so se vse druge politične grupe potuhnile in pustile homogeni radikalski vladi, da to vse reši kakor ve in zna in ob enem, da prevzame na sebe moralno in materijelno odgovornost. In po kratkem samostojnem vladanju NRS vidimo, da so gotovo vsa vprašanja s pozitivnim uspehom likvidirana. Komu naj izrečemo za vse to pohvalo? — Mogoče Radiću, ali Korošču, ali kakemu Spahu in njim sličnim separatistom in federalistom? — Ne! Hvala šefu Narodne radikalne stranke g. Nikoli P. Pašiću in njegovi vladi.

Nbroj teh in podobnih dokazov nas silijo, da stopimo v vrste najmočnejše in najbolj agilne stranke — Narodne radikalne stranke.

Kakor smo že prej omenili, so hoteli in še hočejo naši politični nasprotniki, da NRS pred javnostjo oblatijo, nazivajoč jo koruptno. Mi jim to dovolimo, ker smo prepričani, da so eventualne napake, ki so zagrešene, tako minimalne in da niso vredne niti ene javne debate in enega javnega obračuna, v primeri zaslug, ki si jih je pridobila NRS za ves naš svobodni narod.

Gospodje, vsa vaša delovanja, s katerimi ste hoteli preprečiti naš rapiden razvoj v Sloveniji, zlasti še v mariborski oblasti, so ostala brezuspešna. Mi pa, slovenski radikali, našli smo vzroke, radi katerih smo in ostanemo v bodoče zavestni narodni radikali.

„Zemljoradniki“.

Srbski »zemljoradniki« imeli so v ustavotvorni skupščini 37 poslancev, v sedanji jih pa imajo samo še 10! Nobena stranka se ni toliko bahala, kako silno bo napredovala, in nobena ni tako sramotno izgubila svoje postojanke.

Pri sedanjih volitvah bodo zemljoradniki težko rešili par mandatov. Ostalo jih bo komaj še toliko, da bo svet vedel, kako ti ljudje izgledajo. To se lahko čisto natančno predvidi:

Zemljoradniki imajo sedaj 10 mandatov, a to: Bosna 7, Srbija 2, Vojvodina 1. Skoraj vse mandate imajo torej v Bosni. V Bosni so pri zadnjih volitvah zemljoradniki še rešili toliko mandatov, ker so radikali bili v društvu z enim delom muslimanov, s takozvano Maglajličevo skupino. Narodni srbski pa ne mara muslimanov. Sedaj se je pa stvar obrnila. Sedaj so zemljoradniki člani takozvanega »opozici-

jonalnega bloka«, torej v društvu z muslimani, narodni radikali pa v borbi z njimi. V Bosni bo volilno geslo: za kralja in državo, proti kralju in državi; s Turki in z Radićem ali s Pašićem! Zemljoradniki imajo volilce samo med Srbi in razumljivo je, da ti volilci ne pojdejo s Turki in z Radićem.

V Bosni zamorejo zemljoradniki samo slučajno rešiti kak mandat, najbrže pa nobenega.

V Srbiji so imeli zemljoradniki doslej dva mandata in to v Podrinju, ob nekdanji avstrijski meji. Ti kraji so med vojno največ trpeli. Vasi so bile požgane, Avstrijci so ubijali civilno prebivalstvo, ženske in otroke. Bili so strašni slučaji. Majhne otroke so metali svinjam. V vasi Prnjavor so nagnali vse prebivalstvo, kar ga ni zbežalo, v šolo in v dve druge hiše in te hiše zažgali. Pri tej priliki je zgorelo blizu 400 oseb. Po vojni je bilo prebivalstvo neza-

dovoljno. Teško je bilo urediti nova gospodarstva, pomoči ni bilo nobene . . . Polagoma so se pa uredili in nezadovoljstvo je pojenjalo. Sedaj so zemljoradniki združeni s Turki in z Radićem, torej ravno z onimi ljudmi, ki so najhujše divjali po Srbiji, še hujše kot Madžari. Položaj je torej za zemljoradnike mnogo manj ugoden in težko bodo rešili ona dva mandata.

V Vojvodini imajo sedaj volilno pravico tudi Madžari. Vsled tega bo količnik večji in zemljoradniški mandat najbrže izgubljen.

Sploh so politična gesla, s katerimi se bo vršila izborna bitka, za zemljoradnike zelo neugodna in njihovi izgledi so zelo majhni.

Drugi vzrok njihovega nazadovanja leži v osebah, katere vodijo to stranko. Ljudje, ki ji stoje na čelu, sploh nimajo nobenega stika s poljedelstvom. To so takozvani »terazijski seljaki«, ki posedajo samo po elegantnih lokalih beogradskega središča, a k stranki so pristopili iz čisto sebičnih razlogov. Glavni med njimi je Joca Jovanović Pižon, imenovan tudi Jorgač. Človek je cincarskega rodu, a se je zelo bogato oženil in pričel delati diplomatsko karijero. Mož je brez vseh sposobnosti, zelo omejenega razuma, samo ima izvanredne zmožnosti v intrigranju. S tem in s pomočjo ženskih zvez je napredoval zelo visoko in postal celo poslanik v Londonu. Slednjič ga je pa Pašić zaradi njegove nesposobnosti in intrigrantstva zapodil iz službe in on je sedaj hud na Pašića. V politiko se je spustil samo radi tega, da bi nagajal Pašiću, on ne vpraša, kaj je dobro ali ne za kmeta, ampak samo, kaj je proti Pašiću. Pižon Jorgač je pravi tip beogradske korupcije. On je na primer izmešetaril takozvano londonsko poso-

jilo, pri katerem je silno zaslužil. Ta človek je tip starega gigrla. Pravijo, da ima dve sobi samih čevljev, a svojim psom je dal plombirati zobe z zlatom.

Tako izgleda vodja zemljoradnikov. Razume se, da tak človek pri kmetih ne more imeti ugleda, kakor hitro ga izpoznajo in pri sedanjih volitvah bodo Bosanci gotovo nagnali njegove agitatorje.

Tudi drugi »zemljoradniki« nimajo s kmetijstvom večinoma prav nobene zveze. Vojvoda Dule je beogradski zakoniti advokat, a v Srbiji ni treba mnogo, da človek postane advokat. Bil je uradnik v ministrstvu pravde, a ga je minister Marković zapodil iz službe radi nekkih umazanih denarnih zadev. Nato je postal »zemljoradnik«; v skupščini je poznat po svojem neotesanem vedenju in neumni kričavosti. Moskovljević je gimnazijski profesorček, ki se je v Rusiji navzel boljševiških idej, pa bi rad ž njimi osrečil srbskega kmeta. Predsednik zemljoradniškega kluba Voja Lazić, imenovan »Kreja«, je največji in najbolj neumni kričač v skupščini. Neprestano se oslaša za besedo in kriči in kriči s svojim visoko hreščočim glasom. Krega se za same osebnosti in malenkosti, od katerih nimajo kmetje nobene koristi in se samo zapravlja čas in denar. Mnogo dobrega bi se dalo storiti z onim denarjem, katerega je zapravil Kreja s svojim kričanjem. Kreja hodi neprestano v kmečkih obleki, a ni nikak kmet, nego upokojeni major. Nedavno je kupil neko posestvo, za katero je takoj v gotovini plačal čez milijon dinarjev. Tega denarja ni prislužil s svojimi žulji in ni prihranil od diet.

Tako izgledajo torej možje, ki vodijo »zemljoradnike« in tako izgleda ta stranka.

Glas iz Celja o „sporazumu“ med NRS in samostojnimi demokrati.

Zadnja številka »Narodnega Gospodarja« nam je podala pregled o gibanju NRS v mariborski oblasti. To je bilo zelo potrebno, da vidijo demokrati, da naše vrste naraščajo. Od dneva do dneva se pri-glašajo novi člani, dočim se godi v demokratičnih organizacijah nasprotno. To bi moralo našim demokratom odpreti oči, da opustijo nekoliko svojo nadutost in prepotenco, katero kažejo ob vsaki priliki. Čisto pravilen je oklic zadnjega »Narodnega Gospodarja« na volilce, da je za kompromis, ki ga je tako razbotalo demokratično časopisje, treba skladne volje obeh strank. Kar so razglasili demokrati po mariborskem zborovanju, to ni noben kompromis, ker demokratična stranka sama s seboj vendar ne bo delala kompromisa. Za kompromis je treba pritrtila NRS, katerega pa demokratična stranka v mariborski oblasti dosedaj nima. Demokrati so hoteli NRS postaviti v mariborski oblasti pred dovršeno dejstvo in raztrobiti to posebno v Beogradu, da vplivajo na ta način na glavni odbor NRS. Pa gospodje so se zelo zmotili. S svojim pokopanjem so kompromis samo otežkočili, če ne o-brezuspešili. NRS v Mariborski oblasti stoji slejko-prej na stališču, da je kompromis mogoč samo na ta način, da dobi NRS nosilca z ozirom na njeno moč in pa ker je prepuščena nosilca v Ljubljani in v ljubljanski oblasti demokratom. Od tega stališča NRS ne sme odnehati, kar je popolnoma utemeljeno. Če si demokratična stranka to stališče osvoji, gremo skupaj, če pa ostane na svojem intransigentnem stališču, pa o kompromisu ne more biti govora. Samostojni demokrati si naj nikakor ne mislijo, da jim bodo radikali delali kuluk in se dali izigravati. To bi bila za radikale sramota in bi pomenilo obenem poslabšanje njihovega položaja.

Tudi uvidni demokrati popolnoma odobravajo to naše stališče. Uvideti noče samo par demokratičnih teroristov, ki pa seveda v stranki odločujejo. Tem teroristom se ima samostojna demokratična stranka zahvaliti, da ji trezni in uvidni ljudje obračajo hrbet in da je enotna narodna fronta za bodoče volitve nemogoča. S pomočjo slovenskih radikalov bi samostojni demokrati radi dobili Slovenijo v svoje roke, da bi lahko predvsem premetavali uradništvo kakor žogico in vzeli ljudem še tisto malo zaupanja v državno upravo. Oni vidijo samo partizanski cilj in postavljajo na odločilna mesta samo svoje eksponente, če tudi so popolnoma nezmožni. Na ta način bodo demoralizirali naše uradništvo, mu vzeli vso lastno voljo in ga napravili za navadne hlapce. Proti takemu postopanju se mora NRS v interesu državne uprave kakor tudi v interesu uradniškega dostojanstva odločno upreti. Če pride do kompromisa, bo stvar narodnih radikalov, da čuvajo objektivnost in nepristranost državne uprave in da ščitijo že itak nesigurni položaj uradništva.

Za enkrat smo povdarili samo par stvari glede kompromisa. Našteli bi še lahko celo vrsto točk, ki govore proti kompromisu s samostojnimi demokrati. Slovenski radikali od kompromisa nimajo dosti pričakovati. Če gremo v mariborski oblasti samostojno v volilni boj, nam je en mandat zasiguran, ako naši volilci storijo vsi svojo dolžnost. Kompromis pa je mogoč samo tedaj, ako pristanejo demokrati na naše stališče, kakor smo ga uvodoma omenili. V ostalem pa moramo radikali pridno na organizacijsko delo, ker močna organizacija je podlaga stranki.

Resna beseda državnim uradnikom in nameščencem.

Bližajo se volitve v skupščino, da si izberemo po naši prevdarnosti in po naših dosedaj žalostnih izkušnjah može, ki bodo res vršili in resnično tudi kaj dosegli za ljudstvo in državo, in s tem tudi za državne uradnike in nameščence. Brez števila se je zgodilo krivic in zapostavljanj povodom prevedbe. Dva in pol meseca je bila na krmilu vlada, od katere bi smeli po njenem programu in lepih obljubah pričakovati, da bode povoljno in pravično rešila zahteve uradništva. Sedaj, ko imamo volilno kampanjo, hodijo zopet razni rdeči, zeleni, črni in bogve kakšni preroki okoli Vas, da Vas namažejo in oslepajo za Vaše glasove, obljublajoč Vam vse mogoče, ne da bi pa povedali, ali bodo te svoje sladke obljube mogli, ali pa kar je še bolj verjetno, tudi izpolnili. Vsi ti bi Vas radi imeli na verigi, kakor medveda, ki naj za nje pleše in agitira. Šest let je dolga doba, in človek z vsaj povprečno lastno pametjo in prevdankom, se je v teh letih že lahko naučil gledati, misliti in soditi.

Bilo je že lani ljudi, in upamo, jih bode letos več, če že ne prav vsi, ki bodo obrnili vsem tem lažiperokom hrbet in volili može, ki imajo vpliv, spretnost in moč, da dosežejo za Vas to, kar Vam kot predstavnikom države, zakona in avtoritete že zdavnaj pritiče.

Nikar ne mislite, da Narodna radikalna stranka in nje osiveli šef g. Pašić ne ve, česa Vam manjka. On dobro ve, da trpi ugled in spoštovanje države, če hodijo njeni predstavniki nađi, bosí in lačni med narod. Ravnotako pa mu je znano, da imamo v naši

državi ljudi, ki si na tihem prisrčno žele, da bi nezadovoljstvo le še bolj cvetelo. Ti ljudje prav dobro izrabljajo razpoloženje nerazsodne, neuke in lačne množice in državni uslužbenec pa, ki je izšel iz njih sredine, ki bi sicer rad, da se ga upošteva in smatra kot boljšega, razsodnega in inteligentnega človeka, se pomeša sam med te ljudi in daje pogum onim, ki so sovražniki reda, zakona in avtoritete in ki v resnici sovražijo in izkoriščajo vse, državo, občino, sosesko, in če treba tudi lastno družino. Taki ljudje škodujejo ne samo državi, veliko bolj škodujejo ti le interesom lastnega stanu! Ali naj bo potem še čudno, če država in vlada z nezaupanjem in nevoljo dovoljuje gmotna zboljšanja, ki jih taki-le brezznačajni ljudje obrnejo za vse druge nepotrebne in škodljive namene, namesto da bi obrnili to v prid in korist sebi in svoji družini. Poslušajte že enkrat lastno pamet in volite tja, kamor je za Vas edino pravo, to je Narodno radikalno stranko. Računajte z dejstvi in ne z obljubami. Kdor Vam kaj obljublja, mora Vam dati tudi jamstvo, da bo sploh mogel, in kar je še važnejše, če bo hotel Vam kaj pomagati! Narodni radikali Vas ne bodo več pavšalno sodili, temveč posamezno, po zaslugi in sposobnosti!

Državni nameščencem.

Nabirajte prispevke za naš tiskovni sklad!

Politika Slovenske Ljudske Stranke.

SLS je vedno kričala in kritizirala delovanje samoradikalne vlade, češ da se ona ne briga za Slovenijo, da je potrebna Slovincem avtonomija in potem bo dežela gospodarsko in moralno srečna.

Ali komaj so prišli na vlado, so naši klerikalci popolnoma pozabili na avtonomijo in izvajali še strožji centralizem, kakor je bil oni pod prejšnjo vlado radikalov. Celi čas svojega vladanja niso storili za Slovenijo prav nič pozitivnega, pač pa so vlekli kot ministri debele dijete in živeli v strogem centralizmu.

Kaj prav za prav razumejo naši klerikalci pod svojo avtonomijo?

Oni hočejo, da bi imela Slovenija svoj parlament v Ljubljani, katerega naj bi slovenski davkoplačevalci sam izdrževal in povrhu še onega v Beogradu. Njim bi pa bila dana možnost, da celokupno Slovenijo izmzgavajo gospodarsko in popravijo svoje slabo strankarsko finančno stanje.

Javna tajnost je, da so naši klerikalci na Goriškem zgubili kar celir 15.000.000 lir, katere naj sedaj uboga slovenska para prinese nazaj v njihove strankarsko-gospodarske kase.

Z avtonomijo bode naša Slovenija izročena na milost in nemilost v plačkanje klerikalcem. Med tem predvideva naša ustava za Slovenijo dve samoupravi, to je dva parlamenta, enega v Mariboru in enega v Ljubljani.

Ta razdelitev je nam Štajercem dosti ugodnejša, ker se mi od Kranjcev nikakor ne bomo dali voditi, ker oni naših deželnih in lokalnih gospodarskih zahtev in potrebščin ne poznajo.

Zakaj bi hodil naš človek v Ljubljano, ko on lahko izvrši in opravi svoj posel v Mariboru.

Iz tega je jasno razvidno, da klerikalcem ni do tega, da oni pripustijo ljudstvu, da ono urejuje v svojih oblastih, srezih in občinah svoje gospodarske in kulturne zadeve, temveč oni hočejo izvesti centralizacijo v Sloveniji, da zamorejo poljubno in brez kontrole izmzgavati slovensko delovno ljudstvo.

Nar. radikalna stranka pa zastopa stališče, da je treba prepustiti ljudstvu samemu, da ono potom občinskih, srezkih in oblastnih samouprav samo urejuje svoje gospodarske in kulturne potrebe.

V kratkem se bližajo volitve in naši Štajerci bodo odločevali, ali naj nad nami gospodari Ljubljana, ali bomo sami urejali svoje gospodarske zadeve v mariborski oblasti.

Po petih letih težke izkušnje razmetanih in neurejenih razmer bo naše ljudstvo izprevidelo demagogijo in laganje naših klerikalcev, katerim tudi vera, katere je našemu narodu najsvetejša, služi kot sredstvo, da jo izkoriščajo v svoj umazani posvetni strankarski upliv, nalagano in prevarano se bo ono odločilo za pozitivno gospodarsko delo in bo poglalo lažnivce in prevarante tja, kamor spadajo — v staro šaro.

Beleške.

Socijalistična agitacija. Nek železničar se je zgledil v našem uradništvu ter nam naslikal, na kak način so pričeli agitirati socijalni demokrati. Slika se je doigrala takole: Pred letom je isti vložil pri tukajšnjem stanovanjskem uradu prošnjo, da se mu dodeli stanovanje. Ko je preteklo nekaj mesecev in o kakšnem nakazilu stanovanja ni bilo sluba ne duha, se je omenjeni železničar napotil naravnost na stanovanjski urad. Kot zastopnik železničarjev sedi pri omenjenem uradu neki znani socijalist. Železničar v dobri veri, da mu bode njegov stanovski kolega šel na roko brez vsakih obveznosti, a mož se je presneto zmotil. Socijalistični zastopnik železničarjev je nekaj časa poslušal železničarja, ki mu je razlagal, da mu preti nevarnost, da bode sredi zime vržen na cesto. G. socijalist je nato malo pokašljaj ter pričel govoriti o volitvah. Slednjič se je vendar spomnil, da se ne nahaja na agitacijskem potovanju, ampak da zastopa železničarje pri stanovanjskem uradu in je rekel takole: ako pristopite k socijalistični stranki, potem se bo že videlo, kaj se bo dalo napraviti, da se vam olajša stanovanjska beda! — Ta način brezvestne socijalistične agitacije nas poziva, da moramo posvetiti temu velevažnemu uradu večjo pozornost. Čas je že, da se merodajni krogi zganejo in napravijo pošteno remeduro!

Pokret NRS v mariborski oblasti.

Iz Celja. Sestanki Narodne radikalne stranke se vrše vsako sredo ob 8. uri zvečer v hotelu »Beli vol«, kar naj vzamejo vsi gospodje člani in pristaši stranke na znanje s pozivom, da se teh sestankov kar največ mogoče udeležujejo.

Strnišče - Sv. Lovrenc. Tukaj pri nas se je pričela živahna volina agitacija. A ker nam je neobhodna združitev, da se pogovorimo o volitvah, ki se bodo vršile dne 8. februarja 1925, Vas prosimo radikali in prijatelji, da pridete v nedeljo dne 7. decembra ob 3. uri v gostilno Krajnc v Strnišču. Narodni pozdrav! — Pripravljalni odbor.

Poljčane. Vse somišljenike in prijatelje Narodne radikalne stranke prosimo, da se udeležijo sestanka NRS, ki se bode vršil v nedeljo dne 7. decembra ob 8. uri zvečer v hotelu Mohorič.

Pododbor I. okraja mesta Maribor je imel dne 29. nov. svojo redno sejo. Na dnevnem redu so bile točke, ki so za sedanjí čas velikega pomena. Seje so se udeležili vsi odborniki. Odločno se je protestiralo proti demokratski nakani o postavitvi nosilca liste Narodnega bloka za skupščinske volitve, kojega so si isti kar brez vsakega sporazuma postavili na lastno pest. Seja je bila zelo živahna in se je okoli 10. ure končala. — V nedeljo dne 30. nov. t. l. ob 6. uri zvečer se je vršil zaupni sestanek pristašev NRS v Studencih. Storjeni so bili važni ukrepi za volilno agitacijo. — Na narodni praznik dne 1. dec. ob 9. uri dopoldne se je vršila v gostilni pri Gselmanu v Melju seja III. pododbora, ki je bila polnoštevno obiskana. Po končanem dnevnem redu je predsednik oblastnega odbora NRS g. dr. Rud. Ravnik poročal o politični situaciji in o novih volitvah v narodno skupščino. Temeljito, stvarno poročilo predsednikovo je bilo vzeto na znanje z velikim navdušenjem. Na predlog g. predsednika III. pododbora je bilo sklenjeno, da se vrši v soboto dne 6. dec. t. l. ob 8. uri v isti gostilni članski sestanek organizacije III. okraja, na katerega so vabljene tudi člani drugih pododborov. Torej v soboto dne 6. dec. 1924 zvečer na veselo svidenje pri Gselmanu v Melju! Narodna radikalna stranka je edina, ki dela za nas nižje sloje in za to ji popolnoma zaupamo!

Sejo II. pododbora NRS je imela v sredo ob pol 8. uri v obl. tajništvo NRS. Na dnevnem redu je bilo sprejetje novih članov ter poročilo predsednika o sedanjí situaciji. Po poročilu se je soglasno sklenilo, da se protestira proti demokratskemu nasilstvu in da mi ne odstopimo od tega, da mora biti nosilec liste »Narodnega bloka« član NRS. Ko je bil dnevni red izčrpan, se je seja ob 9. uri zaključila.

Odborova seja V. okraja mesta Maribor, ki se je vršila v sredo 3. t. m. v gostilni Bernkopf in Frankopanovi cesti, je nad vse častno in razveseljivo potekla. Seje so se udeležili razen odbornikov tudi predsednik obl. odbora NRS g. dr. Rud. Ravnik in podpredsednik obl. odbora g. Janko Tavčar. V lepem številu so bili tudi zastopani odposlanci naših bratov Čehov, ki so zaposleni v našem mestu. Ko je prispel obl. predsednik in podpredsednik med zborovalce, sta bila burno in navdušeno pozdravljena. Takoj nato je povzel besedo g. obl. predsednik dr. Rudolf Ravnik, odvetnik v Mariboru, ki je v zelo obširnem govoru pojasnil položaj. S posebnim ozirom je povdarjal in zborovalce informiral o pripravah za volitve v mariborski oblasti. Odločno je dementiral vesti o skupni listi »Narodnega bloka«, koje nosilec naj bi bil po demokratskih listih že raztrobljen in od demokratske stranke na lastno pest, brez vsakega privoljenja določeni dr. Ljudovít Pivko. Nabito polna dvorana je energično protestirala proti temu in zahtevala, da se to pod nobenim pogojem ne sme dopustiti, da bi bil nosilec skupne liste »Narodnega bloka« v mariborski oblasti demokratski kandidat. Sklenila se je tozadevna resolucija, v kateri vsi naši zahtevajo, da se vztraja na stališču, da mora biti nosilec skupne liste v mariborski oblasti edino in samo radikalni pristaš. Gosp. obl. podpreds. Tavčar je poročal o uspehu svojih intervencij v Beogradu. Ker so bile vse intervencije, posebno one žel. uslužbencev ugodno rešene, so navzoči zastopniki železničarjev vzklikali našemu podpredsedniku in ga zagotavljali, da se bodo vedno obračali v slučaju potrebe samo na obl. odbor NRS v Mariboru, ki je v stanu pomagati in ki stremi za tem, da se morejo po zakonu odmerjene pravice uveljaviti. Nato so se zglasili še k besedi gg. Turk, Rak, Veras, Holy itd. Pozno v noč je g. preds. zaključil zborovanje, se zahvalil navzočim delegatom obl. odbora NRS, kakor tudi vsem odbornikom in članom, posebno pa še zastopnikom Čehov za lepo udeležbo in pozival navzoče na to, da gredo na delo, da razširjajo program NRS, ki stremi za splošni blagor celokupnega ljudstva.

Govorniška šola se vrši v torek dne 9. decembra ob pol 8. uri zvečer. Pridite vsi.

Politični pregled.

Naš notranji položaj.

Rekonstrukcija kabineta se je izvršila. Imenovani so: za ministra socialne politike Marko Gjurčić, za ministra izenačenja zakonov dr. Milan Srskić, za ministra trgovine in industrije dr. Gjuro Šurmin (Hrvat), za ministra brez portfelja dr. Mate Drinković (Hrvat), za ministra agrarne reforme dr. H. Krizman. Novi ministri so bili 28. nov. v dvoru zaprišeženi, v dvor jih je spremljal peš g. ministrski predsednik Nikola Pašić. Dne 2. dec. je imel drž. odbor sejo z dnevnim redom: 1. Določitev volišč in njih predsednikov. — Beograjska »Politika« poroča, da je vlada že pripravila obtežilni materijal proti Radiću. Zakon se bode uporabil zoper vsakogar, kdor ga krši in tako tudi proti Radiću. Radić ima na vesti dejanja, ki se kaznujejo s smrtno kaznijo. — Ker so nekateri vseučiliški profesorji v Zagrebu stopili v Radićev tabor in pričeli z republikansko propagando, je vlada iste upokojila, kar določa zakon, ki se mora uporabiti za vsakogar, kdor se pregreši proti njemu. Ker to ni bilo republikanskim visokošolcem po volji, so sklicali za nedeljo protestno zborovanje. Med tem, ko so radićevski in hanaovski visokošolci imeli svoje protestno zborovanje, je na ulici kričala podivjana radićevščina: »Dol z vojsko!«, »Živela republika!«, »Živela sovjetska

Rusija!« Pričeli so prepevati internacionalno himno toliko časa, da jih ni policija, ker se niso hoteli mirno raziti, razglašati. Na protestnem zborovanju so sklenili petdnevni štrajk. Večina razsodnega dijaštva je proti štrajku iz razloga, ker ima cela stvar politično ozadje. Stavkujoči so razposlali v Beograd in Ljubljano posebne delegate, ki naj delajo »štimumo«, da se tudi oni njim pridružijo. Kakor pa poročajo iz Beograda, je akcija zagrebških separatistov popolnoma propadla. Njihovi akciji se niti niso pridružili komunisti, tako, da je ta nameravani separatistični poskus nemirov propadel. Tudi v Ljubljano so ti boljševistični emisariji prispeli in skušali dobiti akademsko omladino na svojo stran. Akoravno so klerikalni in komunistični visokošolci zahtevali od svojega rektorja, da se proglasi štrajk, tudi njim ta nakana in uspela, ker je narodni akademski akcijski odbor proti temu in ne bo dopustil, da bi se tudi v naše kraje razširila radićevsko-komunistična kuga. — Nekateri beograjski listi vedo poročati, da se je izsledila in razkrila nameravana Radićeva komunistična akcija. Na podlagi dokumentov se da sklepati, da je Radić stremel za tem, da se Hrvatska odcepi od Jugoslavije. Za časa Radićevega bivanja v Rusiji je prevzel od III. komunistične internacionale obveznost, da ne bo gledal samo na to, da se odcepi Hrvatska od države SHS, ampak tudi, da pripravi revolucijo, ki naj bi izbruhnila koncem januarja in to že pred volitvami. V to svrhu je dobival od dunajskega boljševističnega poslanstva ogromne vsote denarja. Ugleden član vlade je izjavil, da se boljševiki vrlo varajo v nadah, da bo generalni eksponent boljševikov Radić zmogel dvigniti revolucijo v naši državi. Vsakdo, ki je vmešan v zločine napram državi in ki stremi za tem, da bi se razcepila naša država, bode postavljen pred sodišče in zakon mora dobiti svojo polno veljavo. Pričeti se mora politika železne roke.

Italija.

V Italiji se nasilstvu bliža konec. Sam Mussolini je izdal poslanico, v kateri želi in priporoča ter opozarja, da se bo vršilo v Rimu zasedanje Društva narodov in da se bliža sveto leto, ki bo privabilo v Rim veliko tujcev. Čast in prestiž Italije zahteva, da nikjer ne krši javni red in mir. Ukiniti se mora vsak teror. — Tržaški prefekt je prepovedal vse slovenske prireditve. Za enkrat se ta prepoved razteza samo na tržaško provinco. Slovenski poslanec je takoj posredoval pri prefektu. Njegova intervencija je bila brezuspešna. Na vprašanje, zakaj je izdal to naredbo, je prefekt izjavil, da je bil prisiljen, ker so se predstave izrabljale v iredentične namene. Ta izgovor ni nikakor utemeljen in je popolna laž. Vsled te nečuvne in nasilne prepovedi je zavladalo med našim slovenskim in hrvatskim prebivalstvom splošno in velikansko razburjenje.

Konferenca Male antante.

Kakor doznavamo, se bodo tekom meseca januarja v Bukarešti sestali zunanji ministri Male antante, gg. Ninčić, Beneš in Duca.

Dopisi.

Mariborske novice.

Na narodni praznik se je vršila v Götzovi dvorani mladinska prireditev pod okriljem Podmladka društva Rdečega križa v prid revni šolski mladini. — Policija je dne 24. pr. m. ustavila na Koroški cesti dva sumljiva Hrvata. Na policijski stražnici sta priznala, da se pečata s tihotapstvom. Ker sta imela oba možakarja tudi nekaj prtljage s seboj, se je tudi ta prtljaga pregledala. V njej se je nahajalo celih 14 kg najljepšega kristaliziranega saharina. Roba se je zaplenila, tihotapca pa sta bila predana finančni upravi. — V nedeljo 30. nov. je poteklo 25 let, od kar je bil Narodni dom slavnostno odprt. — Slovensko trgóvsko društvo v Mariboru bode obhajalo letos svojo dvajsetletnico svojega obstoja. Dne 6. t. m. bo priredil društveni odbor v Narodnem domu jubilejno slavnost. — 1. december, dan našega ujedinenja, se je v Mariboru na zelo lep način proslavil. Vse mesto je bilo polno zastav. V stolni cerkvi se je vršila ob 11. uri slovesna zahvalnica, ki jo je celebriral ob asistenci duhovščine mariborski knezoškof g. dr. Karlin. Zastopani so bili predstavniki javnih uradov in oblasti. Ob 20. uri zvečer se je vršila v Narodnem domu sokolska proslava. V nar. gledališču pa se je vprizorila opera »Zrinjski«. — V tukajšnji delavnici drž. žel. je dne 3. t. m. zadel srčna kap stroj, pom. delavca Martina Cizerl. Zdravniška pomoč je bila takoj na licu mesta, a žalibog ni bilo več rešitve. Pokojni je bil hišni posestnik v Studencih in zelo zaveden Slovenec.

Celjske novice.

Celjski dramatski odsek je minuli petek proslavil 50-letnico slovenskega pisatelja Fr. Ks. Meška. Vprizoril je Meškovo dramo »Pri Hrastovih«. Pisatelj Meško je osebno prisostvoval tej predstavi. G. predsednik dramatskega društva je jubilahta v lepih besedah pozdravil in mu izročil lovorjev venec. — Mestni magistrat je sklenil, da se vsled razširjenja škrlatice vse ljudske in meščanske šole zaprejo do 11. t. m. — Pri okrožnem sodišču v Celju se je pričela dne 25. nov. razprava proti povzročiteljem krvave trboveljske nedelje dne 1. julija 1924. — 17-letni trgóvski vajenec Stanko Žerovec v Spod. Hudinji se je pri delu tako težko ponesrečil, da so

ga morali prepeljati v bolnico. — Podporno društvo za revne otroke v Gaberju priredi v četrtek dne 4. t. m. Miklavžev večer. Obdarilo se bode okoli 240 otrok. — V Westenovi tvornici v Gaberju sta se delavca Miha Turnšek in Alojz Vrečko težko ponesrečila. Zaposlena sta bila pri stavbenem delu in se je njima podrl oder ter oba pokopal pod seboj. Oba sta bila oddana bolnici. —

Ptujske novice.

Sejem na dan sv. Katarine že dolgo časa ni bil tako dobro obiskan kakor letos. Hrvaški sejmarski prodajalci manufakture so svoje blago skoro vse prodali. Ljudje so se trli okoli njih, čeravno njih blago ni bilo prvovrstno. Mislim, da bi bilo bolje, ako bi ljudje kupovali pri slovenskih trgovcih, pri katèrih bi dobili za ta denar boljše blago. Nekaj sejmarskih prodajalcev je bilo ovadenih radi prestopka obrtnega reda, ker nimajo dovoljenja za prodajanje. Tudi tatov ni manjkalo ta dan. 9 uzmovičev je policija prijela in sedaj preiščuje, kaj se pravi krasti. Nekateri so imeli srečo, da jih ni pograbila roka pravice. — Skoro vsako nedeljo se morajo kje poravsati. Tako sta se v nedeljo skavsala v gostilni Stanic na Bregu Merc Franc in Senica Štefan. Prvi je zadal zadnjemu več poškodb z žepnim nožcem. Merc sedi v zaporu, Senica pa leži v bolnici. Vzrok je zopet alkohol. — V zadnjem času se opaža, da nekateri vozniki prehitro vozijo po mestu. Tako je zadnji teden neki voznik podrl na tla nekega možakarja, ki je zadobil lahko telesno poškodbo. — Nekaterim ljudem jako dišijo kokoši in purani; tem ljudem dolgo časa niso prišli na sled. Nazadnje pa se jim je to le posrečilo in kokošji tatovi so se izsledili. Zasačili so jih ravno, ko so se mastili s puranovim mesom. Shranili so jih pod ključ, kjer preiščujejo o puranah in kokoših. Aretiran je tudi že dolgo zasledovani Majcen I., ki ima precej grehov na vesti. — Posestnik Blaž Hrčič iz Mihac pri Ormožu ima s svojimi konji skoro vsako leto nesrečo. Peljal se je v Ptuj; med potjo pa mu pade kobila tako nesrečno, da jo je moral ubiti. Vredna je bila 20.000 Din. Pred enim letom se mu je ponesrečil skoro na istem mestu tudi konj. — V proslavo narodnega praznika 1. decembra je priredilo dramatično društvo v Ptuj s sodelovanjem Sokolskega društva akademijo v mestnem gledališču. Ljudem je najbolj ugajala deklamacija, igra in živa slika. Po dolgem času smo slišali tudi naš oktet, kateri pa ni prišel do veljave. Krivo je gledališče, ker je jako neakustično. — Tožba med Schramkejem in mestno hranilnico je po dolgem času končana. Tožili so se radi hiše na Slovenskem trgu. Propadel je Schramke in hiša je sedaj last mestne hranilnice, katero pa bo prodala. Upamo, da hiša ostane v slovenskih rokah.

Vrhloga pri Sl. Bistrici. V nedeljo 30. novembra je bil v tukajšnji občini lov, katerega se je udeležilo precej lovcev iz Maribora. Po kočanem lovu so se sestali v gostilni našega pristaša Bračiča, da se pokrepcajo. Ker pa imajo to narodno gostilno tukajšnji klerikalni pristaši na piki, so se zbrali okoli 20 po številu pred gostilno in pričeli izzivati. Prišlo je do pretepa, v katerem je g. Bračič kot gostilničar utrpel največjo škodo, ker so ti tolovaji razbili vse, kar jim je prišlo pod roko. Več lovcev je zadobilo težke poškodbe, nekaterim so ti klerikalni divjaki odvzeli puške, nekateri so jih pa pri pretepu zgubili. Oblasti sedaj zasledujejo krivce in upamo, da jih bodo izsledile in jih primerno nagradile za to olikanost.

JOHAN
se dobi
v vseh specerijskih prodajalnah.

SAMO NA 1 BESEDO!

in sicer na varstveno vnamko „Elsa“ moramo paziti ako nam je do najboljših MIL LEPOTE IN ZDRAVJA. To so edino le FELLERJEVA MILA V OBLIKI STEKLENIC Z ZNAMKO „ELSA“, s katerimi umivati se je pravi užitek! Nežna, dobra, čista, jako peneča, diskretnega vonja v 5 različnih vrstah!

ELSA - LILIJINO - MLEČNO MILO prvovrstno cvetlično milo, stori kožo mehko in nežno.

ELSA - GLICERINOVNO MILO, vpliva izrečno na roke, ki trpe vsled dela in mraza.

ELSA - BORAKSOVO MILO je najpriljubljeneje sredstvo za odstranjenje fatalnih peg, piščev itd.

ELSA - KATRANOVNO MILO za lasne in glavo.

Končno ELSA-MILO ZA BRITJE, posebno fine vrste.

ZA POIZKUS 5 kosov Elsa-mila v obliki steklenic, z zavoznino in poštnino 52 dinarjev, toda le tedaj, ako se pošlje denar v naprej. Po povzetju 10 dinarjev več, torej 62 dinarjev. Naročila nasloviti na:

EUGEN V. FELLER
lekarnar v STUBICI DONJI, Elsatrg 332, Hrvatska.

Savinjčani!

Volilni boj stoji pred nami. Avtonomija v teoriji, v praksi avtopolomija. Kmetje, delavci, obrtniki itd. iz celjskega sreza, pomislite, da Slovenska ljudska stranka, ki ima 21 poslancev, ne more nič doseči, ker je preslaba tudi z Radićem vred, dočim ima Narodna radikalna stranka sama 107 poslancev; pomislite, kaj je več 107 ali 21.

Narodna radikalna stranka hoče, da ima ljudstvo samoupravo v oblasti, srezo in občini.

Če bomo volili 8. februarja 1925 Narodno radikalno listo, ter če bode izvoljen samo eden narodno-radikalni poslanec iz slovenskega Štajerja, bo eden narodno-radikalni poslanec več dosegel, kot 21 Koroševih poslancev, kajti za enim našim poslancem bo stalo čez 140 drugih iz cele države, za desetimi klerikalnimi poslanci pa le 6 poslancev.

Pomislite, kaj je boljše, ali imeti goloba na strehi, ali vrabca v roki? Jaz mislim vrabca v roki!

Narodna radikalna stranka tudi ni protiverska; ona spoštuje vsako versko prepričanje. Celjani in Savinjčani, v tabor najmočnejše Narodno-radikalne stranke. Osnujte krajevno organizacijo v Žalcu, v Sv. Petru, na Polzeli in Vranskem. Savinjčan.

Studenci pri Mariboru. Dne 27. novembra se je vršila v tukajšnjem občinskem uradu proračunska seja, ki bi ne imela nič posebno važnega na sebi, ako ne bi bil razgrajal neki občinski svetovalec. Ta gospod je tudi podžupan občine Studenci, ali pa po njegovem »Vizebürgermeister«. Razkačil se je bil tako, da smo bili navzoči mnenja, da ni več občinska seja, ampak zakotna pivnica. V besedo mu ni mogel niti poseči g. župan. Šele občinskemu odborniku g. Belšaku se je posrečilo, da je temu nadutemu g. Lesk., tako je namreč njegovo pravo ime, pojasnil, da se ne nahaja sam v občinskem odboru in da je g. župan sklical sejo za sestavo občinskega proračuna, ne pa, da bi on tu razgrajal in se drl, kakor bi se njemu zljubilo. — Tukajšnjemu narodnjaku in gostilničarju Francu Stibilju je umrla soproga v mariborski bolnici. Rajnka je bila vzorna in pridna ter splošno priljubljena gospodinja. Naše iskreno sožalje. — Miklavžev večer se vrši v tukajšnji sokolski telovadnici, in sicer: popoldne za otroke, zvečer ob 7. uri pa za odrasle. Upamo, da bo letošnji Miklavž obdaroval vse Studenčane, kateri pridejo ta večer v Sokolski dom. — Narodni radikal.

Vuzenica-Marenberg. Sredi novembra je priredila podružnica Jugoslovenske Matice za marenberški sodni okraj svoj družabni večer v Vuzenici, ki je moralno in materijelno (prebitek nad 2100 D) zelo dobro uspel. S tem je naš odsek severne meje zopet pokazal svojo globoko sočustvovanje z bridko usodo naših neodrešenih bratov.

Nabirajte prispevke za naš tiskovni sklad!

JAŠ & LESJAK, MARIBOR

ŠOLSKA ULICA ŠTEV. 2

Specialna trgovina za kavo, čaj, kakao, čokolado, rum, konjak, likerje, desertna in namizna vina

NA DROBNO * * NA DEBELO

Prosenu kašu

počam od 50 kg razasilje uz najnižju cijenu, paromlin H. Moster i sinovi, Sv. Ivan Žabno.

Lep postranski zaslužek

se nudi zanesljivi, inteligentni osebi, ki bi opravljala izven uradne posle. Nastop službe takoj. Ponudbe je vposlati na upravo našega lista, Maribor, Frančiškanska ulica št. 14.

PERHAVEC & VALJAR, Maribor

Tovarna za izdelovanje likerjev, desertnih vin in sirupov, d. z. o. z.

Izdelujemo točasno:

Chartreuse	Vermouth
Benediktinec	Marsala
Alaš-kimovec	Marsaletta
Jajži-konjak	Malinov sok
Vanilija	Punč
Grenčak (Zelodčni liker)	Rum

Naši likerji, fina vina in sirupi so samo prístni, prvovrstni izdelki, iz najfinejših zelišč izdelani in prekašajo vsako tu- in inozemsko konkurenco
ZAHTEVAJTE NAŠ CENIK!

Razno.

Amaterfotografii! Mnogo Vas je v Mariboru in okolici, ki se bavite s tem lepim športom. Žal, da dela po večini vsak zase ali pa vsaj za svoj najožji krog, tako da se naše celo delo izgubi. Zato Vas vabimo v naš krog. Strnite se z nami, da bomo v skupnem delu napredovali, da bomo pokazali, kako lepi so naši, širši javnosti še popolnoma neznani kraji, kake divote so skrite očesu javnosti. Našim članom bomo poskrbeli po možnosti cenejši materijal. Dali jim bomo priliko, da pokažejo svoje slike javnosti, ne da bi imeli gmotnih stroškov. Vsled tega vabimo vse amaterfotografе, da se udeležijo občnega zbora Odseka amaterfotografov Slovenskega planinskega društva (OASPD) v Mariboru, ki se vrši v torek, dne 16. dec. 1924, ob 19. uri v Kmečki sobi Narodnega doma. Pridite vsi, ki se zanimate za stvar, da se dogovorimo ter stavimo smernice za nadaljnje delovanje. Pismene prijave naj se pošljejo na OASPD, Maribor, Krekova 5.

Pouk posameznikov v strojepisju, stenografiji, računstvu (nauku o menicah in devizah, kalkulacijah in kontokorentih), amerikanskem in dvostavnem knjigovodstvu z bilanco, korespondenci in registraturi. Začetek dnevno. Traja 3 do 6 mesecev. Samo praktično, temeljito, lahko umljivo. M. Kovač, Maribor, Krekova ulica 6.

Nahod? Glavobol? Zobobol? Trganje? Odrečejo večkrat mišice in živci? Prijetno čustvo kreposti prinese pravi Fellerjev Elzafluid! Najbolje hišno sredstvo, lajša bolečine, osvežuje in jača ter čez 25 let priljubljen kosmetikum za nego kože, las in ust? Veliko močnejši, izdatnejši in boljši kakor francosko žganje! S pakovanjem in poštino 6 dvojnate ali 2 specialne steklenice 62 dinarjev razpošilja: lekarnar Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elzatrč 332, Hrvatsko.

Grajski kino predvaja od četrta 4. do 7. t. m. krasno moderno senzacionalno dramo v 5 činih »Otok solz«. — Od pondeljka 8. do 10. t. m. krasno dramo po Shakespeareju v 6 činih »Beneški trgovec«.

Mestni kino predvaja od petka 5. do 8. t. m. prekrasno dramo v 6 činih »Idamio, kneginja Tradicije«.

Gospodarstvo.

I. Č., ekonom:

Svinjereja.

Svinjereja ponavadi pomaga človeku do velikih dohodkov, ako se svinje pravilno redi. V naših krajih je svinjereja še na jako nizki stopnji. Ne gleda se, da bi se izboljšala naša domača pasma, ali pa da bi se redilo čistokrvne pasme. Hlevi so v

najprimitivnejšem stanju in ni čuda, da pri nas razsajajo raznovrstne svinjske kužne bolezni. Zato se priporoča, odstraniti vzroke bolezni in imeli boste najbolj zdrave in dobičkosne živali.

Predvsem se mora imeti za svinjerejo pač za to pripravne hleve. Reja svinj je dvojna: pašna in redilna. Pašna reja je ona, ako se pusti svinje popolnoma proste. Pri pašni reji se svinje bolj utrdijo in takih svinj se ne primejo tako hitro razne bolezni. Hlevi morajo biti tako urejeni, da v njih ni prepaha. Tla naj bodo cementirana in naj visijo 6—8 cm; nasaže pa se naj 10—15 cm visoko drobnega peska. Vrata naj bodo tako urejena, da se sama odpirajo in zapirajo. To se napravi na ta način, da se vrata pregibljejo v tečajih, ki so pritrjeni na srednji višini vrat. Tako se vrata za vsako svinjo same zapro in svinja jih z lahkoto zopet sama odpre. S tem se doseže, da svinje lahko v vsakem dnevnem času pridejo v hlev in ga tudi lahko, kadar jim je volja, zapustijo. V bližini takega hleva mora biti tudi velik prostor za pašo. Tudi kopalna jama in posoda za vodo ne smeta manjkati.

Posoda za vodo se naredi: Napravi se lijak iz cinkaste pločevine. Velikosti naj bo: spodnji premer 3 cm, višina 1 do 1 in pol metra, zgornji premer 40 cm. Ta posoda mora biti izdelana tako, da ne prepušča mrzloti ali toplote. Ta posoda se pritrudi na eno izmed sten, in sicer tako, da je spodnji premer v mali posodi do polovice; če je namreč posoda 30 cm visoka, tedaj mora biti 15 cm globoko v posodi. Posoda pa ne sme biti večja, kolikor potrebuje prostora svinja za rivec, da si ne more skaliti vode z nogami. Taka pitna posoda ima to lastnost, da imajo svinje vedno dovolj čiste in sveže vode, kajti vode iz lijaka vedno toliko doteče v posodo, kolikor jo svinje izpijejo; ker je pa lijak obdan s tako tvarino, katera ne prepušča toplote, ostane tudi voda 12 ur sveža. Človek pri taki pašni reji nima drugega opravka, kakor da vsako jutro napolni posodo z vodo, potem vsaki teden nadomesti stari pesek v hlevu z novim in da gleda, da je dovoljna količina paše. Pri taki reji je najmanj truda in stroškov. A svinje se pri taki reji utrdijo in ni se treba bati raznih bolezni. Taka reja je ponavadi za plemenske svinje. Jasno je, da ne smemo pustiti mrjasce skupaj s svinjami; takoj namreč, ko se začne uživljati spolni nagon, je treba mrjasce odstraniti od ostalih svinj v drug hlev. Za noseče svinje, plemenske mrjasce in svinje za pitanje pa potrebujemo posebne svinjake. (Dalje prihodnjic.)

Svinjski sejem 18. nov. Pripeljali so 198 svinj in 2 kozi. Cene so bile: mladim prašičem 7—9 tednov starih 125—162,50 (112,50—180), 3—4 mesece starih 300—400, 5—7 mes. starih 500—700, 8—10 mes. starih 750—950 (780—900), 1 leto starih 1150 do 1275 (1125—1350), 1 kg žive teže 15—17,50, mrtve teže 20—23,75 Din. Koze 220—300 kron. Prodalo se je skoraj polovica. Cene v oklepajih so od pretečenega tedna, ki značijo povišanje ali znižanje cen.

Borza. Plačati je treba: za 100 angleških funtov 3190 Din, za 100 dolarjev 6830 Din, za 100 švicar. frankov 1328 Din, za 100 franc. frankov 377 Din, za 100 italijanskih lir 298 Din, za 100 čeških kron 206 Din, za 1000 avstrijskih kron 96 p.

Lastnik: Konzorcij »Narodnega Gospodarja«. — Glavni in odgovorni urednik Ivan Pučel. — Tisk Ljudske tiskarne Maribor, Sodna ulica 20.

Gostilna se prevzame na račun v mestu ali v okolici Maribora. Ponudbe je poslati na upravo lista pod »Gostilničar«.

Gorenjka izvežbana v gostilniškem in kuhinjskem obratu išče v tej stroki primerne službe. — Naslov pod »Služba« na upravo lista. —

Kontoristinja z večletno prakso v knjigovodstvu in korespondenci, samostojna moč, zmožna slovenskega, nemškega in češkega jezika, išče primerne službe. — Reference se po zahtevi predložijo. Naslov pove uprava »Narodni Gospodar«.

Kar ne veš uprašaj Univerzalni informativni biro »ARGUS« Knez Mihajlova 35. Telef. 6—25 Beograd (Prehod Akademije nauka).

Galanterijo, drobnarijo, vrvarske, plestarske izdelke priporoča **DRAGO ROSINA** Maribor, Vetrinjska ul. 26

Širite „Narodni Gospodar“

Ni Vam več potrebno

godrnjati radi draginje, ker sedaj lahko dobite vse vrste blaga za obleke in perilo pri tvrdki

J. N. ŠOŠTARIČ, MARIBOR

ALEKSANDROVA CESTA ŠT. 13

po zelo znižani ceni

na pr. sukno po 60.—, 70.—, 90.—, 100.— Din itd., platno po Din 11.—, 14.—, 16.—, 20.— itd., izgotovljene srajce Din 44.—, 50.—, 56.— itd., spodnje hlače po Din 32.—, 34.—, 40.— itd. Izgotovlj. obleke, plašče in drugo za vsako ceno.

Uslužbenci pri pošti in železnici dobe blago tudi na obroke

Izšla je Blasnikova Velika Pratika

za navadno leto 1925

ki ima 365 dni.

Velika Pratika je najstarejši slovenski kmetijski koledar, koji je bil najbolj vpoštevan že od naših pradedov. Tudi letošnja obširna izdaja se odlikuje po bogati vsebini, zato pride prav vsaki slovenski rodbini. Dobi se v vseh trgovinah po Sloveniji in stane 5 Din. Kjer bi je ne bilo dobiti, naj se naroči po dopisnici pri

J. BLASNIKA NASLEDNIKIH TISKARNA IN LITOGRAFIČNI ZAVOD LJUBLJANA BREG ŠTEV. 12.

Kupujemo

vporabljenе

žaklje za moko

in ostale žaklje po najvišji dnevni ceni.

Ponudbe na:

Avram Šif

veletrgovina z žaklji, tkanino in motvozom

tovarna žakljev in tkanine

Novisad.

Prezvezni kraji v Jugoslaviji so:

CENTRALA NOVISAD

Beograd, Zagreb, Dubrovnik, Sarajevo, Sušak, Split, Ljubljana. V inozemstvu: Reka, Triest, Budimpešta, Beč, Passau, Hamburg.